

๙. อาฏานาฏิยสูตร
ว่าด้วยมนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาฏิยะ
ภาณวารที่ ๑

[๒๗๕] ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ ภูเขาคิชฌกูฏ เขตกรุงราชคฤห์ ครั้นนั้น ท้าวมหาราชทั้ง ๔ องค์วางยามรักษาการณ์ไว้ทั้ง ๔ ทิศ วางกองกำลังไว้ ทั้ง ๔ ทิศ วางหน่วยป้องกันไว้ทั้ง ๔ ทิศ ด้วยกองทัพยักษ์หมู่ใหญ่ ด้วยกองทัพ คนธรรพ์หมู่ใหญ่ ด้วยกองทัพ กุมภภันท์หมู่ใหญ่ และด้วยกองทัพนาครหมู่ใหญ่ เมื่อราตรีผ่านไป๑ มีวรรณะงามยิ่งนัก เปล่ง รัศมีให้สว่างไสวทั่วภูเขาคิชฌกูฏ แล้วเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายอภิวาทแล้ว นิ่ง ณ ที่สมควร ฝ่ายยักษ์เหล่านั้น บางพวกถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคแล้ว นิ่ง ณ ที่สมควร บางพวกสนทนาปราศรัยพอเป็นที่บันเทิงใจ พอเป็นที่ระลึกถึงกันกับพระผู้มีพระภาค แล้ว นิ่ง ณ ที่สมควร บางพวกประนมมือไปทางที่พระผู้มีพระภาคประทับอยู่แล้ว นิ่ง ณ ที่สมควร บางพวก ประกาศชื่อและโคตรแล้ว นิ่ง ณ ที่สมควร บางพวกนั่งนิ่งเฉย ณ ที่สมควร

[๒๗๖] ท้าวเวสวัณมหาราชประทับนั่ง ณ ที่สมควรแล้ว ได้กราบทูลพระ ผู้มีพระภาคดังนี้ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ยักษ์ชั้นสูงที่ไม่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาค ก็มี ที่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาคก็มี ยักษ์ชั้นกลางที่ไม่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาคก็มี ที่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาคก็มี ยักษ์ชั้นต่ำที่ไม่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาคก็มี ที่เลื่อมใส พระผู้มีพระภาคก็มี ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ โดยมาก ยักษ์ไม่เลื่อมใสพระผู้มี พระภาคเลย ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะพระผู้มีพระภาคทรง แสดงธรรมเพื่องดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ทรงแสดงธรรมเพื่องดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของ เขามีได้ให้ ทรงแสดงธรรมเพื่องดเว้นจากการประพฤติดีกในกาม ทรงแสดงธรรมเพื่องดเว้นจาก การพูดเท็จ ทรงแสดงธรรมเพื่องดเว้นจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัย อันเป็นเหตุแห่ง ความประมาท แต่โดยมาก พวกยักษ์ไม่งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ไม่งดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่ เจ้าของเขามีได้ให้ ไม่งดเว้นจากการประพฤติดีก ในกาม ไม่งดเว้นจากการพูดเท็จ ไม่งดเว้น จากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัย อันเป็นเหตุแห่งความประมาท การที่พระผู้มีพระภาค ทรงแสดงธรรมเพื่องดเว้นนั้นจึงไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของยักษ์เหล่านั้น ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ มีสาวกของพระผู้มีพระภาคที่อาศัยเสนาสนะเป็นป่าละเมาะ และป่าทึบ อันสงัด มีเสียงน้อย มีเสียงอีกทีก็น้อย ปราศจากการสัจจไปมาของผู้คน ควรเป็นสถานที่ทำการลับ ของมนุษย์ ควรแก่การหลีกเร้น พวกยักษ์ชั้นสูงผู้อาศัยอยู่ในป่าในที่ที่ไม่เลื่อมใสในพระธรรมวินัย ของพระผู้มีพระภาคนี้ก็มี ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคทรงเรียนมนต์เครื่องรักษา ชื่ออาฏานาฏิยะ เพื่อให้ยักษ์เหล่านั้นเลื่อมใส เพื่อคุ้มครอง เพื่อรักษา เพื่อไม่ถูกเบียดเบียน เพื่อ อยู่สำราญของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลายเถิด พระพุทธเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคทรงรับนิมนต์ด้วยพระอาการดุษณี
ลำดับนั้น ท้าวเวสวัณมหาราช ทรงทราบพระอาการที่พระผู้มีพระภาคทรงรับ แล้วจึงได้
กราบทูลมนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาฏิยะนี้ ในเวลานั้นว่า

[๒๗๗] “ขอนอบน้อมพระวิปัสสีพุทธเจ้า

ผู้มีพระจักขุ มีพระสิริ

ขอนอบน้อมพระสีขีพุทธเจ้า

ผู้ทรงอนุเคราะห์แก่สัตว์ทั่วหน้า

ขอนอบน้อมพระเวสสภูพุทธเจ้า

ผู้ทรงชำระกิเลส มีความเพียร

ขอนอบน้อมพระกกุสันธพุทธเจ้า

ผู้ทรงบำเพ็ญมารและกองทัพมาร

ขอนอบน้อมพระโกนาคมนพุทธเจ้า

ผู้มีบาปอันลอยแล้ว อยู่จบพรหมจรรย์

ขอนอบน้อมพระกัสสปพุทธเจ้า

ผู้หลุดพ้นในที่ทั้งปวง

ขอนอบน้อมพระอังคีรสพุทธเจ้าผู้ศากยบุตร

ผู้มีพระสิริ ผู้ทรงแสดงธรรมนี้

อันเป็นเครื่องบรรเทาทุกข์ทั้งปวง

อนึ่ง พระพุทธเจ้าเหล่าใดเป็นผู้ดับกิเลสแล้วในโลก

ทรงเห็นแจ้งแล้วตามความเป็นจริง

พระพุทธเจ้าเหล่านั้นเป็นผู้ไม่ส่อเสียด

เป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายขอนอบน้อมพระพุทธเจ้า

ผู้โคตรโคตรพระองค์ใด

ทรงเกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

ทรงเพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

เป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม

[๒๗๘] พระสุริยะ คือพระอาทิตย์

มีมณฑลใหญ่ ขึ้นทางทิศใต้

เมื่อพระอาทิตย์ขึ้น กลางคืนก็หายไป

และเมื่อพระอาทิตย์ขึ้นเรียกกันว่ากลางวัน

ในที่ที่พระอาทิตย์ขึ้นนั้นมีห้วงน้ำลึก

คือมหาสมุทรที่เต็มด้วยน้ำ

ชนทั้งหลายรู้จักหวังน้ำนั้นว่า สมุทที่เต็มด้วยน้ำ
คนเรียกทิศนั้นว่า ทิศนั้นเป็นทิศตะวันออกจากภูเขาสีเนรุนี้ไป
ซึ่งเป็นทิศที่ทำมหาราชผู้มียศองค์นั้นอภิบาลอยู่

ทำมหาราชนั้นมีพระนามว่าชตรฐ
ทรงเป็นหัวหน้าของพวกคนธรรพ์ มีคนธรรพ์แวดล้อม
ทรงโปรดปรานการร้ายรำและการขับร้อง

ข้าพระพุทธเจ้าได้สดับมาว่า
“แม่โอรสของทำวชตรฐจะมีมากก็มีพระนามเดียวกัน
คือทั้ง ๙๑ องค์ มีพระนามว่าอินทะ ต่างมีพลังมาก”

ทำวชตรฐและพระโอรสเหล่านั้น
เห็นพระพุทธเจ้าผู้ตื่นแล้ว
ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระอาทิตย์
พากันถวายอภิวัตพระพุทธเจ้า
ซึ่งเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากคราตรครันคร้าม แต่ที่ไกล

ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษอาชาไนย
ข้าพระพุทธเจ้าขออนอบน้อมพระองค์
ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษสูงสุด
ข้าพระพุทธเจ้าขออนอบน้อมพระองค์
ขอพระองค์โปรดตรวจดูด้วยพระญาณอันฉลาดเกิด
แม่อมมนุษย์ทั้งหลายก็ถวายอภิวัตพระองค์
ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
ก็ได้สดับเรื่องนี้มาเนื่องๆ ฉะนั้น จึงกราบทูลเช่นนั้น

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายเคยถามพวกอมมนุษย์ว่า
“พวกท่านถวายอภิวัตพระชินโคดมหรือ”

พวกอมมนุษย์ตอบว่า
“พวกเราถวายอภิวัตพระชินโคดม”
ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ขอถวายอภิวัตพระพุทธโคดม
ผู้เปรียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

[๒๗/๙] ชนทั้งหลายผู้ส่อเสียด

ผู้นินทาคนลับหลัง เป็นผู้ฆ่าสัตว์
เป็นนายพราน เป็นโจร เป็นคนตลบตะแลง
ตายแล้ว เขาบอกให้นำออกไปทางทิศใด

คนเรียกทศนั้นว่า ทศนั้นเป็นทศได้จากภูเขาสีเนรุนี้ไป
ซึ่งเป็นทศที่ทำวมหาราชผู้มียศองค์นั้นอภิบาลอยู่

ทำวมหาราชนั้นมีพระนามว่าวิรุพพะ
ทรงเป็นหัวหน้าของพวกกุมภกันท์ มีกุมภกันท์แวดล้อม
ทรงโปรดปรานการร้ายรำและการขบถ้อง

ข้าพระพุทธเจ้าได้สดับมาว่า
“แม้โอรสของทำววิรุพพะจะมีมากก็มีพระนามเดียวกัน
คือทั้ง ๙๑ องค์ มีพระนามว่าอินทะ ต่างมีพลังมาก”

ทำววิรุพพะและพระโอรสเหล่านั้น
เห็นพระพุทธเจ้าผู้ตื่นแล้ว
ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระอาทิตย์
พากันถวายอภิวัตพระพุทธเจ้า
ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ยิ่ง ปราศจากความครั่นคร้าม แต่ที่ไกล

ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษอาชาไนย
ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษสูงสุด
ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
ขอพระองค์โปรดตรวจดูด้วยพระญาณอันฉลาดเถิด
แม่อมมนุษย์ทั้งหลายก็ถวายอภิวัตพระองค์
ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
ก็ได้สดับเรื่องนั้นมาเนื่องๆ ฉะนั้น จึงกราบทูลเช่นนั้น
ข้าพระองค์ทั้งหลายเคยถามพวกอมมนุษย์ว่า

“พวกท่านถวายอภิวัตพระชินโคดมหรือ”

พวกอมมนุษย์ตอบว่า

“พวกเราถวายอภิวัตพระชินโคดม”

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ขอถวายอภิวัตพระพุทธโคดม

ผู้เพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

[๒๘๐] พระสุริยะ คือพระอาทิตย์

มีมณฑลใหญ่ ตกทางทิศใต้

เมื่อพระอาทิตย์ตก กลางวันก็หายไป

และเมื่อพระอาทิตย์ตกเรียกกันว่ากลางคืน

ในที่ที่พระอาทิตย์ตกนั้นมีห้วงน้ำลึก

ค้อมหาสมุทรที่เต็มไปด้วยน้ำ
 ชนทั้งหลายรู้จักหวังน้ำนั้นว่า สมุทรที่เต็มไปด้วยน้ำ
 คนเรียกทิศนั้นว่า ทิศนั้นเป็นทิศตะวันตกจากภูเขาสิเนรุนี้ไป
 ซึ่งเป็นทิศที่ทำวมหาราชผู้มียศองค์นั้นอภิบาลอยู่
 ทำวมหาราชนั้นมีพระนามว่าวิรูปักษ์
 ทรงเป็นหัวหน้าของพวกนาค มีนาคแวดล้อม
 ทรงโปรดปรานการร้ายรำและการขบถ
 ข้าพระพุทธเจ้าได้สดับมาว่า
 “แม่โอรสของท้าววิรูปักษ์จะมีมากก็มีพระนามเดียวกัน
 คือทั้ง ๙๑ องค์ มีพระนามว่าอินทะ ต่างมีพลังมาก”
 ท้าววิรูปักษ์และโอรสเหล่านั้น
 เห็นพระพุทธเจ้าผู้ตื่นแล้ว
 ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระอาทิตย์
 พากันถวายอภิวาทพระพุทธเจ้า
 ซึ่งเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม แต่ที่ไกล
 ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษอาชาไนย
 ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
 ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษสูงสุด
 ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
 ขอพระองค์โปรดตรวจดูด้วยพระญาณอันฉลาดเกิด
 แม่อมมนุษย์ทั้งหลายก็ถวายอภิวาทพระองค์
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ก็ได้สดับเรื่องนี้มาเนื่องๆ ฉะนั้น จึงกราบทูลเช่นนั้น
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายเคยถามพวกอมมนุษย์ว่า
 “พวกท่านถวายอภิวาทพระชินโคดมหรือ”
 พวกอมมนุษย์ตอบว่า
 “พวกเราถวายอภิวาทพระชินโคดม”
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ขอถวายอภิวาทพระพุทธโคดม
 ผู้เพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ
 [๒๘๑] อุตตรกुरुทวีปเป็นรมณีสถาน
 มีภูเขาหลวงชื่อสิเนรุ แลตุงตงาม ตั้งอยู่ทางทิศใด
 พวกมนุษย์ซึ่งเกิดในอุตตรกुरुทวีปนั้น

ไม่ยึดถือสิ่งใดว่าเป็นของตน ไม่ถือครอง

มนุษย์เหล่านั้น ไม่ต้องหว่านพืช

ไม่ต้องนำไถออกไถ

หมู่มนุษย์บริโภคข้าวสาลี

อันผลผลิตในที่ที่ไม่ต้องไถ

พวกเขาหุงข้าวสาลีอันไม่มีรำ ไม่มีแกลบ

บริสุทธิ์ มีกลิ่นหอม มีเมล็ดเป็นข้าวสาร

บนเตาอันปราศจากควันและถ่าน๑

แล้วบริโภคโภชนะจากที่นั้น

พวกเขาใช้แม่โคแทนม้ากับเดี๋ย

แล้วเที่ยวไปสูทศน้อยทิศใหญ่

ใช้สัตว์เลี้ยงแทนม้ากับเดี๋ย แล้วเที่ยวไปสูทศน้อยทิศใหญ่

ใช้หญิงเป็นพาหนะ๒ แล้วเที่ยวไปสูทศน้อยทิศใหญ่

ใช้ชายเป็นพาหนะ แล้วเที่ยวไปสูทศน้อยทิศใหญ่

ใช้เด็กหญิงเป็นพาหนะ แล้วเที่ยวไปสูทศน้อยทิศใหญ่

ใช้เด็กชายเป็นพาหนะ แล้วเที่ยวไปสูทศน้อยทิศใหญ่

พระสนมทั้งหลายของท้าวมหาราชนั้น

ก็ขึ้นสู่ยานเหล่านั้น ตามห้อมล้อมไปทุกทิศ

ยานช้าง ยานม้า ยานทิพย์ ปราสาท และวอ

บังเกิดแก่ท้าวมหาราชผู้มียศ

ท้าวเธอทรงมีเมืองหลายเมืองที่สร้างในอากาศ

คือ เมืองอาฏานาฏา เมืองกุสินาฏา

เมืองปรกุกสินาฏา เมืองนาฏปริยา เมืองปรกุกสินาฏา

ทางทิศเหนือ มีเมืองกบิวันตะ

และมีอีกเมืองหนึ่งชื่อชโนมะ

อีกเมืองหนึ่งชื่อนวนวติยะ

และมีอีกเมืองหนึ่งชื่ออัมพรอัมพรวติยะ

มีราชธานีชื่ออาพกมันทา

ข้าแต่พระองค์ผู้บริสุทธิ์ ท้าวกุเวรมหาราช

มีราชธานีชื่อวิสาณา

ฉะนั้น มหาชนจึงเรียกท้าวกุเวรมหาราชว่า “ท้าวเวสวัณ”

ยักษ์ชื่อตโตลา ชื่อตัตตลา

ชื่อตโตตลา ชื่อโอสสี ชื่อเตชสี ชื่อตโตชสี

ชื่อสุระ ชื่อราชา ชื่อสุโรราชา
 ชื่ออริฏฐะ ชื่อเนมิ ชื่ออริฏฐเนมิ
 ต่างทำหน้าที่หาข่าวและประกาศให้ทราบ
 ในวิสาณาราชธานีนั้น มีห้วงน้ำชื่อธรณี
 ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดเมฆ เกิดฝนตก
 ในวิสาณาราชธานีนั้น มีสภาชื่อภคลวดี
 เป็นที่ประชุมของพวกษัตริย์
 มีต้นไม้ทั้งหลาย ผลผลิตเป็นนิจ
 ดารดาษด้วยหมู่นกชนิดต่างๆ
 มีเสียงร้องของนกยูง นกกระเรียน
 และเสียงขับกล่อมจากนกดูเหว่า เป็นต้น
 ในวิสาณาราชธานีนั้น มีเสียงร้องของนกชีวิญชีวกะ
 และนกโอฏฐวจิตตกะ มีไก่อปา
 ในสระบัวมีปูทองและนกชื้อโปกขรสาตกะ
 ในวิสาณาราชธานีนั้น มีเสียงนกแก้ว
 นกสาลิกา และหมู่นกทันตมาณะ๑
 สระบัวของท้าวภูเวรนั้น จึงงามตลอดกาลทุกเมื่อ
 คนเรียกทิศนั้นว่า ทิศนั้นเป็นทิศเหนือจากภูเขาสินธุนี้ไป
 ซึ่งเป็นทิศที่ท้าวมหาราชผู้ทรงยศองค์นั้นอภิบาลอยู่
 ท้าวมหาราชนั้นมีพระนามว่าท้าวภูเวร
 ทรงเป็นหัวหน้าของพวกษัตริย์ มียักษ์แวดล้อม
 ทรงโปรดปรานการร้ายรำและการขับร้อง
 ข้าพระพุทธเจ้าได้สดับมาว่า
 “แม้โอรสของท้าวภูเวรจะมีมาก ก็มีพระนามเดียวกัน
 คือ ทั้ง ๙๑ องค์ มีพระนามว่าอินทะ ต่างมีพลังมาก”
 ท้าวภูเวรและโอรสเหล่านั้น
 เห็นพระพุทธเจ้าผู้ตื่นแล้ว
 ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระอาทิตย์
 พากันถวายอภิวาทพระพุทธเจ้า
 ซึ่งเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม แต่ที่ไกล
 ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษอาชาไนย
 ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
 ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษสูงสุด

ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
 ขอพระองค์โปรดตรวจดูด้วยพระญาณอันฉลาดเกิด
 แม่อมมนุษย์ทั้งหลายก็ถวายอภิวาทพระองค์
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ก็ได้สดับเรื่องนั้นมาเนื่องๆ ฉะนั้น จึงกราบทูลเช่นนั้น
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายเคยถามพวกอมมนุษย์ว่า
 “พวกท่านถวายอภิวาทพระชินโคดมหรือ”
 พวกอมมนุษย์ตอบว่า
 “พวกเราถวายอภิวาทพระชินโคดม”
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ขอถวายอภิวาทพระพุทธโคดม
 ผู้เปรียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

ข้าแต่พระองค์ผู้บริสุทธิ์ นี่แหละ คือ มนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาฏิยะนั้น เพื่อ
 ค้ำครอง เพื่อรักษา เพื่อไม่ถูกเบียดเบียน เพื่ออยู่สำราญของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา
 ทั้งหลาย

[๒๙๒] ข้าแต่พระองค์ผู้บริสุทธิ์ ผู้ใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรือ
 อุบาสิกา ผู้เรียนมนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาฏิยะนั้นจนจบครบบริบูรณ์แล้ว หากว่าอมมนุษย์ ไม่ว่า
 จะเป็นยักษ์ ยักษ์ณี บุตรยักษ์ ธิดายักษ์ มหาอำมาตย์ ของยักษ์ บริวารของยักษ์ ผู้รับใช้ของ
 ยักษ์ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นคนธรรพ์ นางคนธรรพ์ บุตรคนธรรพ์ ธิดาคนธรรพ์ มหาอำมาตย์ของ
 คนธรรพ์ บริวารของคนธรรพ์ ผู้รับใช้ของคนธรรพ์ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นกุมภภัณฑ์ นางกุมภภัณฑ์
 บุตรกุมภภัณฑ์ ธิดากุมภภัณฑ์ มหาอำมาตย์ของกุมภภัณฑ์ บริวารของกุมภภัณฑ์ ผู้รับใช้ของ
 กุมภภัณฑ์ก็ตาม ไม่ว่า จะเป็นนาค นางนาค บุตรนาค ธิดานาค มหาอำมาตย์ของนาค บริวารของ
 นาค ผู้รับใช้ของนาคก็ตาม มีจิตประทุษร้าย เดินตามภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้กำลัง
 เดินไป ยืนใกล้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้ยืนอยู่ นั่งใกล้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรือ
 อุบาสิกา ผู้นั่งอยู่ หรือนอนใกล้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรือ อุบาสิกา ผู้นอนอยู่

ข้าแต่พระองค์ผู้บริสุทธิ์ อมนุษย์นั้นไม่พึงได้สักการะ หรือความเคารพ ในหมู่บ้าน
 หรือในนิคมของข้าพระพุทธเจ้า ไม่พึงได้พื้นที่บ้าน หรือที่อยู่ ในราชธานีชื่อว่า อาพกมันทาของ
 ข้าพระพุทธเจ้า ไม่อาจเข้าสมาคมของพวกยักษ์ของข้าพระพุทธเจ้า

อีกประการหนึ่ง อมนุษย์ทั้งหลายไม่พึงทำอวาหมงคลหรือวิวาหมงคลกับ อมนุษย์
 นั้น

อีกประการหนึ่ง อมนุษย์ทั้งหลายด่าอมนุษย์นั้นด้วยคำด่าที่ตรงตัวเต็มปาก เต็มคำ

อีกประการหนึ่ง อมนุษย์ทั้งหลายพึงเอาบาตรเปล่าครอบศีรษะอมมนุษย์นั้น

อีกประการหนึ่ง อมนุษย์ทั้งหลายพึงฝ่าฝืนระอมมนุษย์นั้นออกเป็น ๗ เสี่ยง

ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ มีอมนุษย์ทั้งหลาย ที่ดุร้าย โหดเหี้ยม ทำเกินเหตุ อมนุษย์เหล่านั้นไม่เชื่อฟังท้าวมหาราช ไม่เชื่อฟังเสนาบดีของท้าวมหาราช ไม่เชื่อฟัง ผู้ช่วยเสนาบดีของท้าวมหาราช ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ อมนุษย์เหล่านั้น เรียกว่า เป็นศัตรูของท้าวมหาราช เหมือนมหาโจรทั้งหลายในแคว้นแคว้นของพระราชเจ้าผู้ครอง แคว้นมคธ มหาโจรเหล่านั้นไม่เชื่อฟังพระราชเจ้าผู้ครองแคว้นมคธ ไม่เชื่อฟังเสนาบดีของพระราชเจ้าผู้ครองแคว้นมคธ ไม่เชื่อฟัง ผู้ช่วยเสนาบดีของพระราชเจ้าผู้ครองแคว้นมคธ ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ มหาโจรเหล่านั้น เรียกว่า เป็นศัตรูของพระราชเจ้า ผู้ครองแคว้นมคธ ฉะนั้นใด มีอมนุษย์ทั้งหลาย ที่ดุร้าย โหดเหี้ยม ทำเกินเหตุ อมนุษย์เหล่านั้น ไม่เชื่อฟังท้าวมหาราช ไม่เชื่อฟังเสนาบดีของท้าวมหาราช ไม่เชื่อฟัง ผู้ช่วยเสนาบดีของท้าวมหาราช ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ อมนุษย์เหล่านั้น เรียกว่า เป็น ศัตรูของ ท้าวมหาราช ฉะนั้นเหมือนกัน

ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ อมนุษย์ผู้ใดผู้หนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นยักษ์ ยักษ์ณี บุตรยักษ์ ธิดายักษ์ มหาอำมาตย์ของยักษ์ บริวารของยักษ์ ผู้รับใช้ของยักษ์ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นคนธรรพ์ นางคนธรรพ์ บุตรคนธรรพ์ ธิดาคณธรรพ์ มหาอำมาตย์ของคนธรรพ์ บริวารของคนธรรพ์ ผู้รับใช้ของคนธรรพ์ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นกุมภกันท์ นางกุมภกันท์ บุตรกุมภกันท์ ธิดากุมภกันท์ มหาอำมาตย์ของกุมภกันท์ บริวารของกุมภกันท์ ผู้รับใช้ของกุมภกันท์ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นนาค นางนาค บุตรนาค ธิดานาค มหาอำมาตย์ของนาค บริวารของนาค ผู้รับใช้ของนาคก็ตาม มีจิตประทุษร้าย เดินตามภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้กำลังเดินอยู่ ยืนใกล้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรือ อุบาสิกา ผู้ยืนอยู่ นั่งใกล้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้นั่งอยู่ หรือนอนใกล้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้นอนอยู่ ฟังกล่าวโทษ ร้องทุกข์ ร้องเรียน ต่อยักษ์ มหายักษ์ เสนาบดียักษ์ มหาเสนาบดียักษ์เหล่านี้ว่า “ยักษ์นี้สิง ยักษ์นี้ เข้าสิง ยักษ์นี้ระราน ยักษ์นี้ รุกราน ยักษ์นี้เบียดเบียน ยักษ์นี้บีบคั้น ยักษ์นี้ไม่ ยอมปล่อย”

[๒๘๓] ยักษ์ มหายักษ์ เสนาบดียักษ์ มหาเสนาบดียักษ์ คือใคร

คือ อินทะ ๑ โสมะ ๑ วรุณะ ๑

ภารทวาชะ ๑ ปชาบดี ๑ จันทะ ๑ กามเสฏฐะ ๑

กินนุฆัณฑุ ๑ นิฆัณฑุ ๑ ปนาทะ ๑

โอปมัณญะ ๑ เทวสุตะ ๑ มาตลี ๑

จิตตเสนะ ๑ คันธัพพะ ๑ นโพรราชา ๑

ชโนสกะ ๑ สาตาคิระ ๑ เหมวตะ ๑

ปุณณกะ ๑ กรตียะ ๑ คุพะ ๑

สิวกะ ๑ มุจลินทะ ๑ เวสสามิตตะ ๑

ยุคัณณะ ๑ โคปาละ ๑ สุปปเคระ ๑ หิริ ๑

เนตติ ๑ มันทิยะ ๑ ปัญจาลจันทะ ๑

อาพาพะ ๑ ปุณณะ ๑ สุมณะ ๑

สุมุขะ ๑ ทธิมุขะ ๑ มณิ ๑

มานิจระ ๑ ทิมะ ๑ รวมทั้งเสริสกะด้วย

พุทธบริษัท ฟังกล่าวโทษ ร้องทุกข์ ร้องเรียนต่อยักษ์ มหายักษ์ เสนาบดียักษ์ มหา
เสนาบดียักษ์เหล่านี้ว่า “ยักษ์นี้สิง ยักษ์นี้เข้าสิง ยักษ์นี้ระราน ยักษ์นี้รุกราน ยักษ์นี้เบียดเบียน
ยักษ์นี้บีบคั้น ยักษ์นี้ไม่ยอมปล่อย”

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญทุกข์ นี่แหละ คือ มนต์เครื่องรักษาชื่ออาภานาฏิยะ เพื่อ คุ้มครอง
เพื่อรักษา เพื่อไม่ถูกเบียดเบียน เพื่ออยู่สำราญของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญทุกข์ บัดนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอทูลลากลับ เพราะ มีกิจมาก
มีหน้าที่ที่จะต้องทำมาก พระพุทธเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “มหाराชทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลายจงกำหนดเวลา ที่สมควร
ณ บัดนี้เถิด”

[๒๘๔] ครั้งนั้น ท้าวมหाराชทั้ง ๔ ลุกจากที่ประทับถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาค
กระทำประทักษิณแล้วอันตรธาน(หายตัว)ไป ณ ที่นั่นเอง แม้พวกยักษ์เหล่านั้นก็ลุกจากที่นั่ง
บางพวกก็ถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาค กระทำประทักษิณแล้วอันตรธานไป ณ ที่นั่นเอง บาง
พวกสนทนาปราศรัยพอเป็นที่บันเทิงใจ พอเป็นที่ระลึกถึงกันกับพระผู้มีพระภาคแล้วอันตรธาน
ไป ณ ที่นั่นเอง บางพวกประนมมือไปทางที่พระผู้มีพระภาคประทับอยู่แล้วอันตรธานไป ณ ที่
นั่นเอง บางพวกประกาศชื่อและโคตรแล้วอันตรธานไป ณ ที่นั่นเอง บางพวกอันตรธานไปเสีย
เฉยๆ ณ ที่นั่นเอง

ภาณวารที่ ๑ จบ

ภาณวารที่ ๒

[๒๘๕] เมื่อราตรีนั้นล่วงไป พระผู้มีพระภาครับสั่งเรียกภิกษุทั้งหลายมา ตรัสว่า
“ภิกษุทั้งหลาย ตลอดราตรีนี้นี้ ท้าวมหाराชทั้ง ๔ องค์ว่างยามรักษาการณ์ไว้ ทั้ง ๔ ทิศ วางกอง
กำลังไว้ทั้ง ๔ ทิศ วางหน่วยป้องกันไว้ทั้ง ๔ ทิศ ด้วยกองทัพ ยักษ์หมู่ใหญ่ ด้วยกองทัพ
คนธรรพ์หมู่ใหญ่ ด้วยกองทัพกุมภภัณฑ์หมู่ใหญ่ และด้วยกองทัพนาครหมู่ใหญ่ เมื่อราตรีนั้นผ่าน
ไป มีวรรณะดงามยั้งนัก เปล่งรัศมีให้สว่างไสวทั่วภูเขาคิชฌกูฏแล้ว เข้าไปหาเราถึงที่อยู่ ไหว้
เราแล้วนั้น ณ ที่สมควร ยักษ์เหล่านั้น บางพวกไหว้เราแล้วนั้น ณ ที่สมควร บางพวกสนทนา
ปราศรัย พอเป็นที่บันเทิงใจ พอเป็นที่ระลึกถึงกันกับเราแล้วนั้น ณ ที่สมควร บางพวกประนมมือ
มาทางที่เราอยู่แล้วนั้น ณ ที่สมควร บางพวกประกาศชื่อและโคตรแล้วนั้น ณ ที่สมควร บางพวก
นั่งนิ่งเฉย ณ ที่สมควร

[๒๘๖] ภิกษุทั้งหลาย ท้าวเวสวัณมหाराชประทับนั่ง ณ ที่สมควรแล้ว ได้กล่าวกับ
เราดังนี้ว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ยักษ์ชั้นสูงที่ไม่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาค ก็มี ที่เลื่อมใสพระผู้มี
พระภาคก็มี ยักษ์ชั้นกลางที่ไม่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาคก็มี ที่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาคก็มี ยักษ์

ชั้นต่ำที่ไม่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาคก็มี ที่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาคก็มี ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ โดยมาก ยักษ์ไม่เลื่อมใสพระผู้มีพระภาคเลย ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะพระผู้มีพระภาคทรงแสดงธรรมเพื่องดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ทรงแสดงธรรมเพื่องดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขามีได้ให้ ทรงแสดง ธรรมเพื่องดเว้นจากการประพฤติดีกในกาม ทรงแสดงธรรมเพื่องดเว้นจากการ พุดเท็จ ทรงแสดงธรรมเพื่องดเว้นจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท แต่โดยมาก พวกยักษ์ไม่งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ไม่งดเว้น จากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขามีได้ให้ ไม่งดเว้นจากการประพฤติดีกในกาม ไม่งดเว้น จากการพุดเท็จ ไม่งดเว้นจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่ง ความประมาท การที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดงธรรมเพื่องดเว้นนั้นจึงไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ชอบใจของยักษ์เหล่านั้น ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ มีสาวกของพระผู้มีพระภาค ที่อาศัยเสนาสนะอันเป็นป่าละเมาะและป่าทึบ อันสงัด มีเสียงน้อย มีเสียงอีกที่ก่น้อย ปราศจากการสัจจรไปมาของผู้คน ควรเป็นสถานที่ทำการลับของมนุษย์ ควรแก่การหลีกเร้น พวกยักษ์ชั้นสูงผู้อาศัยอยู่ในป่านั้นที่ไม่เลื่อมใสในพระธรรมวินัยของพระผู้มีพระภาคนี้ก็มี ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ขอพระผู้มีพระภาคทรงเรียนมนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาฏิยะ เพื่อให้ยักษ์เหล่านั้นเลื่อมใส เพื่อคุ้มครอง เพื่อ รักษา เพื่อไม่ถูกเบียดเบียน เพื่ออยู่สำราญของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ทั้งหลายเถิด พระพุทธเจ้าข้า” ภิกษุทั้งหลาย เรารับนิมนต์ด้วยอาการดุจนี้

ลำดับนั้น ท้าวเวสวัณมหาราช ทราบอาการที่เรารับแล้วจึงได้กล่าวมนต์เครื่อง รักษาชื่ออาฏานาฏิยะนี้ ในเวลานั้นว่า

[๒๘๗] ขอนอบน้อมพระวิปัสสีพุทธเจ้า

ผู้มีพระจักขุ มีพระสิริ

ขอนอบน้อมพระสิขีพุทธเจ้า

ผู้ทรงอนุเคราะห์แก่สัตว์ทั่วหน้า

ขอนอบน้อมพระเวสสภูพุทธเจ้า

ผู้ทรงชำระกิเลส มีความเพียร

ขอนอบน้อมพระกุกสันธพุทธเจ้า

ผู้ทรงย้ายิมารและกองทัพมาร

ขอนอบน้อมพระโกณฑกมนพุทธเจ้า

ผู้มีบาปอันลอยแล้ว อยู่จบพรหมจรรย์

ขอนอบน้อมพระกัสสปพุทธเจ้า

ผู้หลุดพ้นในที่ทั้งปวง

ขอนอบน้อมพระอังคีรสพุทธเจ้าผู้ศากยบุตร

ผู้มีพระสิริ ผู้ทรงแสดงธรรมนี้

อันเป็นเครื่องบรรเทาทุกข์ทั้งปวง

อนึ่ง พระพุทธเจ้าเหล่าใดเป็นผู้ดับกิเลสแล้วในโลก
 ทรงเห็นแจ้งแล้วตามความเป็นจริง
 พระพุทธเจ้าเหล่านั้นเป็นผู้ไม่ส่อเสียด
 เป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม
 เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายนอบน้อมพระพุทธเจ้า
 ผู้โคตรโคตรพระองค์ใด
 ทรงเกื้อกูลแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
 ทรงเพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ
 เป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม

[๒๘๘] พระสุริยะ คือพระอาทิตย์
 มีมณฑลใหญ่ ขึ้นทางทิศใต้
 เมื่อพระอาทิตย์ขึ้น กลางคืนก็หายไป
 และเมื่อพระอาทิตย์ขึ้นเรียกกันว่ากลางวัน
 ในที่ที่พระอาทิตย์ขึ้นนั้นมีห้วงน้ำลึก
 คือมหาสมุทรที่เต็มไปด้วยน้ำ
 คนทั้งหลายรู้จักห้วงน้ำนั้นว่า สมุทรที่เต็มไปด้วยน้ำ
 คนเรียกทิศนั้นว่า ทิศนั้นเป็นทิศตะวันออกจากภูเขาสิเนรุนี้ไป
 ซึ่งเป็นทิศที่ทำวมหาราชผู้มียศองค์นั้นอภิบาลอยู่
 ทำวมหาราชนั้นมีพระนามว่าธตรฐ
 ทรงเป็นหัวหน้าของพวกคนธรรพ์ มีคนธรรพ์แวดล้อม
 ทรงโปรดปรานการร้ายรำและการขับร้อง
 ข้าพระพุทธเจ้าได้สดับมาว่า
 “แม้โอรสของทำวธตรฐจะมีมากก็มีพระนามเดียวกัน
 คือทั้ง ๙๑ องค์ มีพระนามว่าอินทะ ต่างมีพลังมาก”
 ทำวธตรฐและพระโอรสเหล่านั้น
 เห็นพระพุทธเจ้าผู้ตื่นแล้ว
 ผู้เป็นเฝ้าพันธุแห่งพระอาทิตย์
 พากันถวายอภิวาทพระพุทธเจ้า
 ซึ่งเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม แต่ที่ไกล
 ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษอาชาไนย
 ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
 ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษสูงสุด
 ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์

ขอพระองค์โปรดตรวจดูด้วยพระญาณอันฉลาดเกิด
 แม่อมมนุษย์ทั้งหลายก็ถวายอภิวาทพระองค์
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ก็ได้สดับเรื่องนี้มาเนื่องๆ ฉะนั้น จึงกราบทูลเช่นนั้น
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายเคยถามพวกอมมนุษย์ว่า
 “พวกท่านถวายอภิวาทพระชินโคดมหรือ”
 พวกอมมนุษย์ตอบว่า
 “พวกเราถวายอภิวาทพระชินโคดม”
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ขอถวายอภิวาทพระพุทธโคดม
 ผู้เพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

[๒๘๙] ชนทั้งหลายผู้ส่อเสียด

ผู้นินทาคนลับหลัง เป็นผู้ฆ่าสัตว์
 เป็นนายพราน เป็นโจร เป็นคนตลบตะแลง
 ตายแล้ว เขาบอกให้นำออกไปทางทิศใด
 คนเรียกทิศนั้นว่า ทิศนั้นเป็นทิศได้จากภูเขาสิเนรุนี้ไป
 ซึ่งเป็นทิศที่ทำวมหาราชผู้มียศองค์นั้นอภิบาลอยู่
 ทำวมหาราชนั้นมีพระนามว่าวิรุพพะ
 ทรงเป็นหัวหน้าของพวกกุมภกันท์ มีกุมภกันท์แวดล้อม
 ทรงโปรดปรานการร้ายรำและการขบถ
 ข้าพระพุทธเจ้าได้สดับมาว่า
 “แม้โอรสของทำววิรุพพะจะมีมากก็มีพระนามเดียวกัน
 คือทั้ง ๙๑ องค์ มีพระนามว่าอินทะ ต่างมีพลังมาก”
 ทำววิรุพพะและพระโอรสเหล่านั้น
 เห็นพระพุทธเจ้าผู้ตื่นแล้ว
 ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระอาทิตย์
 พากันถวายอภิวาทพระพุทธเจ้า
 ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ยิ่ง ปราศจากความครั่นคร้าม แต่ที่ไกล
 ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษอาชาไนย
 ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
 ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษสูงสุด
 ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
 ขอพระองค์โปรดตรวจดูด้วยพระญาณอันฉลาดเกิด

แม่อมมนุษย์ทั้งหลายก็ถวายอภิวัตพระองค์
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ก็ได้สดับเรื่องนั้นมาเนืองๆ ฉะนั้น จึงกราบทูลเช่นนั้น
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายเคยถามพวกอมมนุษย์ว่า
 “พวกท่านถวายอภิวัตพระชินโคดมหรือ”
 พวกอมมนุษย์ตอบว่า
 “พวกเราถวายอภิวัตพระชินโคดม”
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ขอถวายอภิวัตพระพุทโศดม
 ผู้เพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

[๒๙๐] พระสุริยะ คือพระอาทิตย์
 มีมณฑลใหญ่ ตกทางทิศใต้
 เมื่อพระอาทิตย์ตก กลางวันก็หายไป
 และเมื่อพระอาทิตย์ตกเรียกกันว่ากลางคืน
 ในที่ที่พระอาทิตย์ตกนั้นมีห้วงน้ำลึก
 คือมหาสมุทรที่เต็มไปด้วยน้ำ
 คนทั้งหลายรู้จักห้วงน้ำนั้นว่า สมุทรที่เต็มไปด้วยน้ำ
 คนเรียกทิศนั้นว่า ทิศนั้นเป็นทิศตะวันตกจากภูเขาสินธุไป
 ซึ่งเป็นทิศที่ทำวมหาราชผู้มียศองค์นั้นอภิบาลอยู่
 ทำวมหาราชนั้นมีพระนามว่าวิรูปักษ์
 ทรงเป็นหัวหน้าของพวกนาค มีนาคแวดล้อม
 ทรงโปรดปรานการร้ายรำและการขบถ
 ข้าพระพุทธเจ้าได้สดับมาว่า
 “แม่โอรสของท้าววิรูปักษ์จะมีมากก็มีพระนามเดียวกัน
 คือ ทั้ง ๙๑ องค์ มีพระนามว่าอินทะ ต่างมีพลังมาก”
 ท้าววิรูปักษ์และโอรสเหล่านั้น
 เห็นพระพุทธเจ้าผู้ตื่นแล้ว
 ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระอาทิตย์
 พากันถวายอภิวัตพระพุทธเจ้า
 ซึ่งเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม แต่ที่ไกล
 ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษอาชาไนย
 ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
 ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษสูงสุด

ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์
 ขอพระองค์โปรดตรวจดูด้วยพระญาณอันฉลาดเกิด
 แม่อมมนุษย์ทั้งหลายก็ถวายอภิวัตพระองค์
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ก็ได้สดับเรื่องนี้มาเนืองๆ ฉะนั้น จึงกราบทูลเช่นนั้น
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายเคยถามพวกอมมนุษย์ว่า
 “พวกท่านถวายอภิวัตพระชินโคดมหรือ”
 พวกอมมนุษย์ตอบว่า
 “พวกเราถวายอภิวัตพระชินโคดม”
 ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
 ขอถวายอภิวัตพระพุทธโคดม
 ผู้เพียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

[๒๙๑] อุตตรกुरुทวีปเป็นรมณีสถาน

มีภูเขาหลวงชื่อสิเนรุ แลตุงตงาม ตั้งอยู่ทางทิศใต้
 พวกมนุษย์ซึ่งเกิดในอุตตรกुरुทวีปนั้น
 ไม่ยึดถือสิ่งใดว่าเป็นของตน ไม่ถือครอง
 มนุษย์เหล่านั้น ไม่ต้องหว่านพืช
 ไม่ต้องนำไถออกไถ
 หม่อมมนุษย์บริโศกข้าวสาลี
 อันผลผลิตในที่ที่ไม่ต้องไถ
 พวกเขาหุงข้าวสาลีอันไม่มีรา ไม่มีแกลบ
 บริสุทธี มีกลิ่นหอม มีเมล็ดเป็นข้าวสาร
 บนเตาอันปราศจากควันและถ่าน
 แล้วบริโศกโภชนะจากที่นั้น

พวกเขาใช้แม่โคแทนม้ากับเตี๋ย

แล้วเที๋ยไปสู่วิศน้อยทิศใหญ่
 ใช้สัตว์เลี้ยงแทนม้ากับเตี๋ย แล้วเที๋ยไปสู่วิศน้อยทิศใหญ่
 ใช้หญิงเป็นพาหนะ แล้วเที๋ยไปสู่วิศน้อยทิศใหญ่
 ใช้ชายเป็นพาหนะ แล้วเที๋ยไปสู่วิศน้อยทิศใหญ่
 ใช้เด็กหญิงเป็นพาหนะ แล้วเที๋ยไปสู่วิศน้อยทิศใหญ่
 ใช้เด็กชายเป็นพาหนะ แล้วเที๋ยไปสู่วิศน้อยทิศใหญ่

พระสนมทั้งหลายของท้าวมหาราชัน

ก็ขึ้นสู่ยานเหล่านั้น ตามห้อมล้อมไปทุกทิศ

ยานช้าง ยานม้า ยานทิพย์ ปราสาท และวอ

บังเกิดแก่ท้าวมหาราชผู้มียศ

ท้าวเธอทรงมีเมืองหลายเมืองที่สร้างในอากาศ

คือ เมืองอาภูนาฏา เมืองกุสินาฏา

เมืองปรกสินาฏา เมืองนาฏปริยา เมืองปรกสิภูนาฏา

ทางทิศเหนือ มีเมืองกบิวันตะ

และมีอีกเมืองหนึ่งชื่อชโนมะ

อีกเมืองหนึ่งชื่อนวนวติยะ

และมีอีกเมืองหนึ่งชื่ออัมพรอัมพรวติยะ

มีราชธานีชื่ออาพกมันทา

ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ ท้าวกุเวรมหาราช

มีราชธานีชื่อวิสาณา

จะนั้น มหาชนจึงเรียกท้าวกุเวรมหาราชว่า “ท้าวเวสวัณ”

ยักษ์ชื่อตโตลา ชื่อตตตลา

ชื่อตโตตลา ชื่อโอชสี ชื่อเตชสี ชื่อโตชสี

ชื่อสุระ ชื่อราชา ชื่อสุโรราชา

ชื่ออริฏฐะ ชื่อเนมิ ชื่ออริฏฐเนมิ

ต่างทำหน้าที่หาข่าวและประกาศให้ทราบ

ในวิสาณาราชธานีนั้น มีห้วงน้ำชื่อธรณี

ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดเมฆ เกิดฝนตก

ในวิสาณาราชธานีนั้น มีสภาชื่อภคลวดี

เป็นที่ประชุมของพวกยักษ์

มีต้นไม้ทั้งหลาย ผลผลิตเป็นนิจ

ดรรดาษด้วยหมุ่นกษนิตต่างๆ

มีเสียงร้องของนกยูง นกกระเรียน

และเสียงขับกล่อมจากนกดูเหว่า เป็นต้น

ในวิสาณาราชธานีนั้น มีเสียงร้องของนกชีวิญชีวกะ

และนกโอฏฐวจิตตกะ มีไก่อปา

ในสระบัวมีปูทองและนกชื้อโปกขรสาตกะ

ในวิสาณาราชธานีนั้น มีเสียงนกแก้ว

นกสาลิกาและหมุ่นกัทธมาณวะ

สระบัวของท้าวกุเวรนั้น จึงงามตลอดกาลทุกเมื่อ

คนเรียกทิศนั้นว่า ทิศนั้นเป็นทิศเหนือจากภูเขาสินธุรีไป

ซึ่งเป็นทิศที่ท้าวมหาราชผู้ทรงยศองค์นั้นอภิบาลอยู่

ท้าวมหาราชนั้นมีพระนามว่าท้าวกุเวร

ทรงเป็นหัวหน้าของพวกยักษ์ มียักษ์แวดล้อม

ทรงโปรดปรานด้วยการร้ายรำและการขับร้อง

ข้าพระพุทธเจ้าได้สดับมาว่า

“แม่โอรสของท้าวกุเวรจะมีมาก ก็มีพระนามเดียวกัน

คือทั้ง ๙๑ องค์ มีพระนามว่าอินทะ ต่างมีพลังมาก”

ท้าวกุเวรและโอรสเหล่านั้น

เห็นพระพุทธเจ้าผู้ตื่นแล้ว

ผู้เป็นเผ่าพันธุ์แห่งพระอาทิตย์

พากันถวายนอบน้อมพระพุทธเจ้า

ซึ่งเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ปราศจากความครั่นคร้าม แต่ที่ไกล

ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษอาชาไนย

ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์

ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงเป็นบุรุษสูงสุด

ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบน้อมพระองค์

ขอพระองค์โปรดตรวจดูด้วยพระญาณอันฉลาดเกิด

แม่อมมนุษย์ทั้งหลายก็ถวายนอบน้อมพระองค์

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ก็ได้สดับเรื่องนั้นมาเนื่องๆ ฉะนั้น จึงกราบทูลเช่นนั้น

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายเคยถามพวกอมมนุษย์ว่า

“พวกท่านถวายนอบน้อมพระชินโคดมหรือ”

พวกอมมนุษย์ตอบว่า

“พวกเราถวายนอบน้อมพระชินโคดม”

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ขอถวายนอบน้อมพระพุทธโคดม

ผู้เปรียบพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

[๒๙๒] ข้าแต่พระองค์ผู้บริสุทธิ์ นี่แหละ คือ มนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏา- นาภิยะนั้น เพื่อคุ้มครอง เพื่อรักษา เพื่อไม่ถูกเบียดเบียน เพื่ออยู่สำราญของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย

ข้าแต่พระองค์ผู้บริสุทธิ์ ผู้ใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรือ อุบาสิกา ผู้เรียนมนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาภิยะนี้จนจบครบบริบูรณ์แล้ว หากว่า อมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็น

ยักษ ยักษิณี บุตรยักษ ธิดายักษ มหาอำมาตย์ของยักษ บริวารของยักษ ผู้รับใช้ของยักษก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นคนธรรพ์ นางคนธรรพ์ บุตรคนธรรพ์ ธิดาคนธรรพ์ มหาอำมาตย์ของคนธรรพ์ บริวารของคนธรรพ์ ผู้รับใช้ของ คนธรรพ์ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นกุมภณัฑ นางกุมภณัฑ บุตรกุมภณัฑ ธิดากุมภณัฑ มหาอำมาตย์ของกุมภณัฑ บริวารของกุมภณัฑ ผู้รับใช้ของกุมภณัฑก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นนาค นางนาค บุตรนาค ธิดานาค มหาอำมาตย์ของนาค บริวารของนาค ผู้รับใช้ของนาคก็ตาม มีจิตประทุษร้าย เดินตามภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้กำลังเดินไป ยืนใกล้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้ยืนอยู่ นั่งใกล้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้นั่งอยู่ หรือนอนใกล้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรือ อุบาสิกา ผู้นอนอยู่

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อกมนุษย์นั้นไม่พึงได้สักการะ หรือความเคารพ ในหมู่บ้าน หรือในนิคมของข้าพระพุทธเจ้า ไม่พึงได้พื้นที่บ้าน หรือที่อยู่ในราชธานีชื่อว่า อาพกมันทาของ ข้าพระพุทธเจ้า ไม่อาจเข้าสมาคมของพวกยักษของข้าพระพุทธเจ้า

อีกประการหนึ่ง อกมนุษย์ทั้งหลายไม่พึงทำอาวาทมงคลและวิอาวาทมงคลกับ อกมนุษย์ นั้น

อีกประการหนึ่ง อกมนุษย์ทั้งหลายด่าอกมนุษย์นั้นด้วยคำด่าที่ตรงตัวเต็มปาก เต็มคำ

อีกประการหนึ่ง อกมนุษย์ทั้งหลายพึงเอาบาตรเปล่าครอบศีรษะอกมนุษย์นั้น

อีกประการหนึ่ง อกมนุษย์ทั้งหลายพึงฝ่าศีรษะอกมนุษย์นั้นออกเป็น ๗ เลี่ยง

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ มีอกมนุษย์ทั้งหลาย ที่ดูร้าย โหดเหี้ยม ทำเกินเหตุ อกมนุษย์ เหล่านั้นไม่เชื่อฟังท้าวมหาราช ไม่เชื่อฟังเสนาบดีของท้าวมหาราช ไม่เชื่อฟังผู้ช่วยเสนาบดีของ ท้าวมหาราช ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อกมนุษย์เหล่านั้น เรียกว่า เป็นศัตรูของท้าวมหาราช เหมือนมหาโจรทั้งหลายในแคว้นของพระราชา ผู้ครองแคว้นมคธ มหาโจรเหล่านั้นไม่เชื่อ ฟังพระราชาผู้ครองแคว้นมคธ ไม่เชื่อฟังเสนาบดีของพระราชาผู้ครองแคว้นมคธ ไม่เชื่อฟัง ผู้ช่วยเสนาบดีของพระราชา ผู้ครองแคว้นมคธ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ มหาโจรเหล่านั้น เรียกว่า เป็นศัตรูของพระราชาผู้ครองแคว้นมคธ ฉะนั้น อกมนุษย์ทั้งหลาย ที่ดูร้าย โหดเหี้ยม ทำเกินเหตุ อกมนุษย์เหล่านั้น ไม่เชื่อฟังท้าวมหาราช ไม่เชื่อฟังเสนาบดีของท้าวมหาราช ไม่เชื่อ ฟัง ผู้ช่วยเสนาบดีของท้าวมหาราช ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อกมนุษย์เหล่านั้น เรียกว่าเป็นศัตรู ของท้าวมหาราช ฉะนั้นเหมือนกัน

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อกมนุษย์ผู้ใดผู้หนึ่งไม่ว่าจะเป็นยักษ ยักษิณี บุตรยักษ ธิดา ยักษ มหาอำมาตย์ของยักษ บริวารของยักษ ผู้รับใช้ของยักษก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นคนธรรพ์ นาง คนธรรพ์ บุตรคนธรรพ์ ธิดาคนธรรพ์ มหาอำมาตย์ของคนธรรพ์ บริวารของคนธรรพ์ ผู้รับใช้ ของคนธรรพ์ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นกุมภณัฑ นางกุมภณัฑ บุตรกุมภณัฑ ธิดากุมภณัฑ มหา อำมาตย์ของกุมภณัฑ บริวารของกุมภณัฑ ผู้รับใช้ของกุมภณัฑก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นนาค นาง นาค บุตรนาค ธิดานาค มหาอำมาตย์ของนาค บริวารของนาค ผู้รับใช้ของนาคก็ตาม มีจิต ประทุษร้าย เดินตามภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้กำลังเดินอยู่ ยืนใกล้ภิกษุ ภิกษุณี

อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้ยืนอยู่ นั่งใกล้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้นั่งอยู่ หรือนอนใกล้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้นอนอยู่ ฟังกล่าวโทษ ร้องทุกข์ ร้องเรียนต่อภิกษุ มหา ยัก্ষ เสนาบดียัก্ষ มหาเสนาบดียัก্ষเหล่านี้ว่า “ยัก্ষนี้สิง ยัก্ষนี้เข้าสิง ยัก্ষนี้ระราน ยัก্ষนี้ รุกราน ยัก্ষนี้เบียดเบียน ยัก্ষนี้บีบคั้น ยัก্ষนี้ ไม่ยอมปล่อย”

[๒๙๓] ยัก্ষ มหายัก্ষ เสนาบดียัก্ষ มหาเสนาบดียัก্ষ คือใคร

คือ อินทระ ๑ โสมะ ๑ วรุณะ ๑

ภารทวาชะ ๑ ปชาบดี ๑ จันทะ ๑ กามเสฏฐะ ๑

กินนุฆัมณะ ๑ นิฆัมณะ ๑ ปนาทะ ๑

โอปมัญญะ ๑ เทวสุตะ ๑ มาตลี ๑

จิตตเสนะ ๑ คันธัพพะ ๑ นโพรราชา ๑

ชโนสกะ ๑ สาตาคิระ ๑ เหมวตะ ๑

ปฏณกะ ๑ กรติยะ ๑ คุพะ ๑

สิวกะ ๑ มุจลินทะ ๑ เวสสามิตตะ ๑

ยุคัณธะ ๑ โคปาละ ๑ สุปปเคระ ๑ หิริ ๑

เนตติ ๑ มันทิยะ ๑ ปญฺจาลจันทะ ๑

อาพวกะ ๑ ปชุนนะ ๑ สุมนะ ๑

สุมุขะ ๑ ทริมุขะ ๑ มณิ ๑

มานิจระ ๑ ทีฆะ ๑ รวมทั้งเสรีสกะด้วย

พุทธบริษัท ฟังกล่าวโทษ ร้องทุกข์ ร้องเรียนต่อภิกษุ มหายัก্ষ เสนาบดียัก্ষ มหา เสนาบดียัก্ষเหล่านี้ว่า “ยัก্ষนี้สิง ยัก্ষนี้เข้าสิง ยัก্ষนี้ระราน ยัก্ষนี้รุกราน ยัก্ষนี้เบียดเบียน ยัก্ষนี้บีบคั้น ยัก্ষนี้ไม่ยอมปล่อย”

ข้าแต่พระองค์ผู้บริสุทธิ นี้แหละ คือ มนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาฏิยะ เพื่อ คุ้มครอง เพื่อรักษา เพื่อไม่ถูกเบียดเบียน เพื่ออยู่สำราญของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย

ข้าแต่พระองค์ผู้บริสุทธิ บัดนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายขอทูลลากลับ เพราะ มีกิจมาก มีหน้าที่ที่จะต้องทำมาก พระพุทธเจ้าข้า” เราได้กล่าวว่า “มหाराช ทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลายจง กำหนดเวลาที่สมควร ณ บัดนี้เถิด”

[๒๙๔] ภิกษุทั้งหลาย ครั้นนั้น ท้าวมหाराชทั้ง ๔ ลุกจากที่ประทับ ไหว้เรา กระทำ ประทักษิณแล้วอันตรธานไป ณ ที่นั้นเอง แม้พวกยัก্ষเหล่านั้นก็ลุกจากที่นั่ง บางพวกก็ไหว้เรา กระทำประทักษิณแล้วอันตรธานไป ณ ที่นั้นเอง บางพวกสนทนา ปราศรัยพอเป็นที่บันเทิงใจ พอเป็นที่ระลึกถึงกันกับเราแล้วอันตรธานไป ณ ที่นั้นเอง บางพวกประนมมือมาทางที่เราอยู่แล้ว อันตรธานไป ณ ที่นั้นเอง บางพวกประกาศชื่อและโคตรแล้วอันตรธานไป ณ ที่นั้นเอง บางพวก อันตรธานไปเสียเฉยๆ ณ ที่ นั้นเอง

[๒๙๕] ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงเรียนมนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาฏิยะ จงเล่าเรียนมนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาฏิยะ จงทรงจำมนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาฏิยะไว้ ภิกษุทั้งหลาย มนต์เครื่องรักษาชื่ออาฏานาฏิยะนี้ ประกอบด้วยประโยชน์ เพื่อคุ้มครอง เพื่อรักษา เพื่อไม่ถูกเบียดเบียน เพื่ออยู่สำราญของภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย”

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสพระภาษิตนี้แล้ว ภิกษุเหล่านั้นมีใจยินดีต่างชื่นชมพระภาษิตของพระผู้มีพระภาคแล้วแล

อาฏานาฏิยสูตรที่ ๙ จบ